

Innvandrere mot innfødte i den digitale verden

DIGITALPOLITIKK: I forrige utgave så Le Monde diplomatique nærmere hvordan ny teknologi har forandret salg og distribusjon av musikk og film på verdensbasis. Vår gjennomgang av den teknologiske utviklingen og omsetningstallene, viser at det er stor usikkerhet om bransjen har tapt penger på piratvirksomheten. Står tiltakene bransjen ønsker i stil med de uklare dataene?

KIM BREDESEN

Journalist, norske Le Monde diplomatique.

«Det finnes flere undersøkelser som viser at fildeling ikke er skadelig eller har en positiv effekt for musikkbransjen, som for eksempel Kungliga Tekniska högskolans prosjekt MusicLessons».¹ Utsagnet kommer fra Thomas Gramstad, talsmann for Elektronisk Forpost Norge (EFN), som kjemper mot nettsensur, overvåking og misbruk av copyrightlovgivningen.

«Det finnes mye dokumentasjon på at fildelere kjøper mer musikk enn andre, at betalingsviljen er stor så lenge man kan bruke musikken som man vil, og at fildeling i netto fører til økt salg. Selv om salget av innspillinger går ned, er musikkbransjen i dag større enn noen gang, og i sterk vekst! Et mål på det er at flere enn noen gang lever av å lage musikk. Vi får høre om 20 personer som sies opp hos EMI, men ikke om de hundre eller tusenvis av musikere som får jobb med å lage musikk til DVD, video og dataspill. Musikkbransjen er mye mer enn salg av innspillinger. Filmbransjen har på sin side hatt et økonomisk eventyr og gullrush med DVD-formatet og salget av DVD-plater,» hevder Gramstad.

En god løsning for framtiden er at det følger

kulturabonnement med internett-abonnementene

RAGNAR BJERKREIM, DELE - IKKE STJELE

En som er uenig med ham er talskvinne for Motion Picture Association (MPA), Geraldine Moloney. Hun representerer

interessene til filmprodusenter verden over, blant dem de sju største studioene i Hollywood. De er overbevist om at fildelingskulturen har hatt en skadelig virkning på deres virksomhet:

«Ifølge det siste verdensdekkende studiet som ble utført i 2005, kostet ulovlig kopiering av audiovisuelt filmmateriale verdens filmindustri 18,5 milliarder dollar i tapte inntekter. Og det er en enorm pengesum. Dessverre vet vi ikke hva dette medfører i tapte arbeidsplasser. Et bevis på virkningen er den bratte nedgangen i antall filmer filmstudioene produserer sammenlignet med i fjor,» sier Moloney til Le Monde diplomatique.

Filmindustrien taper imidlertid ikke på alle fronter. Hun medgår at det er gode tider for kinobesøk verden over, men tviler på om flertallet av filmprodusentene tjener på situasjonen: «Kinoindustrien har hatt en sunn framgang i de siste årene. Likevel er det en svært hard utfordring å tjene penger på kinobilletter. La meg gi deg et eksempel: I Storbritannia ble 500 filmer satt opp på kino i fjor. Av disse gikk bare tjue med overskudd etter premieren. De andre 470 eller 480 var avhengige av andre lanseringsplattformer som DVD, video-on-demand og fjernsyn for å kunne dekke produksjonskostnadene eller gå i overskudd.»

IKKE BARE DE største selskapene ser med skepsis på fildelingskulturen som har utviklet seg de siste ti årene. Også enkeltartister ønsker en skjerping av både lovverk og økt kontroll over hva som skjer på internett. En av disse er komponisten Ragnar Bjerkreim fra kampanjen Dele - ikke stjele. I ryggen har han 37 kulturorganisasjoner og 2300 norske rettighets-havere. De ser med bekymring på utviklingen de siste årene: «Det er i dag vanskelig å konkurrere mot tyveri. Inntektene til komponister og tekstforfattere i Norden har gått ned med 200 millioner danske kroner siden 2001, ifølge tall fra NCB i København. Vi

som lager låter og komposisjoner må ha lov til å beskytte vår verk, for åndsverkloven, norsk lov, tilsier at det er våre verk. Vi har rett til vederlag for de verkene vi skaper uansett teknologi og forretningsmodell». Ifølge Bjerkreim har internettleverandørene et særlig ansvar: «Internettleverandørene må kraftig på banen. Lyse kjøper for eksempel sports- og fotballrettigheter. Men hvorfor kan de ikke også kjøpe kulturrettigheter på nettet? En god løsning for framtiden er at det følger kulturabonnement med internettabonnementene som du kjøper, enten det er e-bok, film, musikk, og at det blir inkludert i prisen. Slike avtaler er allerede på plass hos det danske selskapet TDC. Fjernsynskanalerne har for eksempel klart alle rettigheter med plateprodusenter, artister og komponister. Verdens mest lukrative business, teleindustrien, blir nødt til å betale for retten til å bruke beskyttet materiale. Jeg vet at de vrir seg og hyler når jeg sier det, men de må bare bli vant med å høre det, for det er de som tjener penger.»

Geraldine Moloney mener på sin side at et kompromiss hvor fastsatte rater eller avgifter på bruk av opphavsbeskyttet materiale ikke er veien å gå:

«Vi støtter ikke kulturvederlag fordi du ender opp med å skape en administrasjonsmekanisme for å kunne kreve dem inn og dele dem ut midlene. Og det koster mye penger. Hvis du stagner fildelingen, og kan du utvikle rettslige tjenester, som åpner for markedet og kommersielle hensyn å komme med løsninger på fildelingsproblemet. Selskapene vil da ha muligheten til å utarbeide og forhandle et rimelig utgangspunkt for hva folk er villige til å betale.»

«Det finnes mye dokumentasjon på at

fildelere kjøper mer musikk enn andre.»

THOMAS GRAMSTAD, EFN

For å lage plass for lovlige fildelingstjenester, foreslår MPAs representant å straffe ulovlig nedlasting med midlertidig stenging av enkelte internettjenester for brukere som ignorer advarsler, men ikke fullstendig utestenging. «Vi må gjøre noe for å kunne stange omfanget av ulovlig kopiering av audiovisuelt materiale på nettet. Den eneste måten vi kan gjøre det på er å jobbe sammen med internettleverandørene. Det vi har arbeidet for de siste to årene, er en strategi med en trinnvis

straff for folk som fortsetter med piratvirksomhet etter de er blitt advart. Som i Frankrike kunne en gi flere advarsler, sent ut av internettleverandørene. Vi ønsker ikke å få tilgang identiteten til brukerne på grunn av personvern-hensyn. Vi ønsker kun å identifisere IP-adressene, informere dem som står bak og bevise hva som har skjedd. Bevisene må være solide og åpne for granskning», sier Moloney. Men hva om brukernes aktiviteter ikke utgjør noen trussel for MPA?

KOLEMAN STRUMPF, professor ved University of Kansas er en av dem som har forsket på fildelings virkninger, og mener ikke utviklingen er så alarmerende som Moloney og Bjerkreim hevder. I år publiserte han et nytt kartleggingsstudium om emnet sammen med Professor Felix Oberholzer-Gee ved Harvard University,² som peker i retning av at det er Gramstads konklusjoner som ligger nærmest sannheten:

«Bevismaterialet for fildelings virkning er sammensatt, men jeg mener de beste bevisene lener mot lav eller ingen skadevirkning. Forskningen til Tatsuo Tanaka 2004³ og Birgitte Andersen og Marion Frenz⁴ støtter også en slik konklusjon», sier Strumpf til Le Monde diplomatique. Han er også svært skeptisk til troen på at den globale fildelingen lar seg temme:

«Det er svært vanskelig å regulere vekk fildeling. Det er flere årsaker til at det er tilfellet. En er det internasjonale aktivitetsnivået. Selv om fildeling ble stoppet i Nord-Europa, ville det vært rikelig med tilførsel fra andre steder. En annen grunn er vanskene med å forhindre opplasting. En generell lærdom fra de første ti årene har vært at fildelingsnettverk er svært tilpasningsdyktige. Hvis man blir kvitt datasentre i USA i Napsters format, vil større serverløse alternativer som Kazaa bli opprettet. Selv i dag når det blir slått ned på Pirate Bay, er det enkelte som jobber med den neste generasjons protokoller som inkluderer kryptering. Den tredje årsaken til hvorfor det er vanskelig å bli kvitt fildeling, er kostnadene. Det er tydelig at med hver ny fildelingsteknologi, blir det stadig mer kostbart å regulere disse», mener Strumpf.

Strumpf stiller seg avventende til nedlastningsalternativer som Spotify og iTunes, siden flere betalingstjenester fremdeles ikke kan tilby musikk tilpasset MP3-format. «Det er vanskelig å forutsi hvilken forretningsmodell som vil lykkes, om noen i det hele tatt vil. Forretningsmodellene kan variere fra lav pris eller e-musics alt-du-kan spise modell, Magnatunes betal-hva-du vil til en form for dynamisk prising slik du finner hos Amie Street og interessante anbefalingssystemer som Last.fm eller Pandora,» påpeker Strumpf.

Blant selskaper som tilbyr P2P-tjenester, har jeg hovedsakelig bare kjennskap til Spotify, og forsøkene på å kjøpe Pirate Bay for å konvertere den om til en betalings tjeneste. Hovedfaktorene ved en slik tjeneste er utvalg og bru-

kervennlighet. Pris kan også være en faktor, men ikke den viktigste. Inntil en kan få alle de største selskapene til å inkludere en aktuell katalog over titler tilpasset et lagringsformat som MP3, vil ikke tjenestene være attraktive sammenlignet med P2P».

De nye fildelings- og streaming-tjenestene blir imidlertid ikke bare møtt med skepsis. Bjerkreim ser med optimisme på at det har dukket mange nye lanseringskanaler for artister: «Spotify er briljant, og likeså Wimp som Telenor og platekompaniet holder på med. iTunes fungerer bra, og det er flere tjenester som er i vente. Nokia har inngått en multiterritoriell avtale som går ut på at hvis du har en Nokia-telefon, kan du få inn et verdensrepertoar med musikk uansett hvor du er. NetCom kommer også med nye tjenester. Det er mange nye og flotte avtaler. Men som representant for komponister og tekstforfattere vil jeg hevde at vi ikke har tjent på Spotify, og i veldig liten grad på iTunes som bare gir 0,32 øre per fil. Foreløpig forsøker vi å få opp disse tariffene for Spotify og andre.»

Bevismaterialet for fildelings virkning

er sammensatt, men de beste bevisene lener mot lav eller ingen skadevirkning.»

KOLEMAN STRUMPF, PROFESSOR

For Gramstad er imidlertid de nye streaming- og nedlastings-tjenestene basert for mye på fortidens løsninger: «iTunes har en stykkpris, du betaler per låt. Jeg tror verken iTunes eller Spotify tilhører framtiden. De er en slags hybrid-løsninger - et forsøk på å bevare fortiden med eksemplarkontroll. Derfor tror jeg de bare er et skritt på veien mot det vi vil få i framtiden. Og da vil folk få bruke musikken som de vil, inkludert å spre den ikke-kommersiell til sine venner og i større nettverk. Jeg tror også at kreativt gjenbruk og remiksing vil bli mye sterkere vektlagt, og at dette vil komme til uttrykk gjennom frie lisenser på både musikk og all annen digital kultur. Dagens bransjeledere og politikere er digitale innvandrere, mens barna deres er digitale innfødte. De har ikke, og kan ikke skaffe seg, mer digital kompetanse enn sine barn», konkluderer EFNs talsmann.

© norske LMD

ØRNULF OPDAHL

«Tilbakeblikk»

31.10.09 - 29.11.09

Velkommen til åpning
lørdag 31. oktober kl. 13.00

Utstillingen åpnes
av Holger Koefoed.
Kunstneren vil være tilstede
ved åpningen.

Norske Grafikere | Stiftet 1919 av Edvard Munch

Åpent / man-fre 10-17 / tors 10-18 / lør 12-16 / søn 12-15
Tollbugaten 24 / 0157 Oslo / Telefon + 47 23 35 89 40
firmapost@norske-grafikere.no / www.norske-grafikere.no

¹ Se <http://xml.nada.kth.se/media/Research/MusicLessons/>

² K Coleman Strumpf og Felix Oberholzer-Gee, «File-Sharing and Copyright», Innovation Policy and the Economy, vol. 10, MIT Press, 2009.

³ Tatsuo Tanaka, «Does file sharing reduce music CD sales?: A case of Japan», Hitotsubashi University, Tokyo, 2004.

⁴ Birgitte Andersen og Marion Frenz, «Impact of Music Downloads - P2P File-Sharing on Music Purchases: A Study for Industry Canada», Birkbeck/University of London, 2007.